

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОГО ВИКОНАВСТВА**

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за другим (магістерським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними
спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №17 від «14» квітня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогіка інструментального виконавства
Викладач	Рудик М. М. , кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування
Контактний телефон викладача	(098) 093 51 13
E-mail викладача	amelikamusic@gmail.com
Формат дисципліни	очна, заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Педагогіка інструментального виконавства» складена у відповідності з вимогами до спеціальності 014 – Середня освіта (Музичне мистецтво), із урахуванням навчальних планів цієї спеціальності, є необхідним компонентом загальнотеоретичної та професійної підготовки музикантів і призначена для вивчення магістрами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового інституту мистецтв ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <p>Програмою навчальної дисципліни «Педагогіка інструментального виконавства» передбачено дослідження розвитку інструментального виконавства, починаючи з середньовіччя до сьогодення, вивчення діяльності видатних піаністів, фортепіанної літератури, та методичних праць зі сфери фортепіанного навчання. Вивчення дисципліни забезпечує удосконалення теоретичних знань та формування виконавських умінь і навичок, сприяє розвитку музичного кругозору та художнього смаку.</p> <p>Зміст дисципліни полягає у забезпеченні практичної спрямованості навчального процесу магістрів; їх адаптації до швидкозмінних вимог українського та міжнародного ринків праці; наданні можливості навчання за індивідуальною варіативною частиною освітньо-професійної програми, сформованої на вимогу часу й побажаннями слухача. Закріплення отриманих теоретичних знань відбувається на практичних заняттях з фаху, методики викладання фахових дисциплін, аналізі педагогічного репертуару та при виконанні самостійної роботи (підготовка до аудиторних занять, опрацювання розділів програми, робота з додатковою літературою).</p> <p>Завдання навчальної дисципліни полягають у формуванні науково-методичного мислення і професійної свідомості здобувачів, навичок наукового аналізу; розширенні обсягів володіння інформацією щодо історії виконавства та музичної педагогіки від епохи бароко до сучасності; набутті навичок аналізу історичних закономірностей у розвитку музичного мистецтва.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми магістри повинні: знати: основні положення та закономірності з аналізу виконавських стилів та педагогіки; пріоритетні напрями розвитку історії музичної культури у сучасний період; суттєву характеристику періодів і епох в історії виконавського мистецтва та педагогіки музичного мистецтва; вирішення творчих завдань, пов'язаних із вмінням знаходити виражальні засоби та прийоми гри задля втілення художнього задуму автора; провідні жанри та стилі української та зарубіжної музики різноманітної за ідейно-художнім змістом та музично-стилістичними особливостями; вміти: використовувати теоретичні</p>	

знання у галузі аналізу виконавських стилів при вивченні професійно орієнтованих дисциплін; виявляти багатогранність своїх поглядів на зарубіжну музику; збагачувати свій естетичний досвід у ході сприймання та інтерпретації творів музичного мистецтва у музично-практичній діяльності; формувати ціннісні орієнтації, потреби у творчій самореалізації та професійному вдосконаленні; самостійно визначити мету, завдання, методику проведення наукового дослідження здобувача з питань історії розвитку виконавських стилів; знаходити необхідну методичну літературу для поповнення своїх теоретичних знань і проведення самостійного дослідження проблем з історії музичного виконавства та педагогіки; аналізувати, робити висновки і узагальнення.

Термін навчання – 1 семестр (14 тижнів)

3. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни «Педагогіка інструментального виконавства» є виховання комплексної професійної підготовки педагогів-музикантів до роботи у професійних навчальних закладах, що володіють практичними навичками, необхідними для подальшої самостійної роботи; формування наукового-методичного мислення; виявлення закономірностей виконавських стилів з урахуванням особливостей стилів епохи, композитора, що є необхідною умовою засвоєння здобувачами навчальної дисципліни; оволодіння магістрами методологією і методами наукового дослідження; розвиток теоретичного та творчого мислень, індивідуальних здібностей магістрів у засвоєнні матеріалу, наукової ерудиції.

Програма враховує притаманну даній дисципліні систему міжпредметних зв'язків, адже для гармонійного і повноцінного вивчення предмету необхідний зв'язок із низкою таких спеціальних дисциплін, як історія та теорія музики, історія фортепіанного виконавства, концертмейстерський клас, профільний інструмент (фортепіано), методика викладання фахових дисциплін (фортепіано), диригування та читання партитур, теорія музики, гармонія тощо.

Успішність досягнення поставленої мети залежить від досягнення таких **цілей**: стійкій мотивації культурного зростання засобами професії і усталеному професійному інтересі до безперервного оновлення індивідуально-професійного ресурсу; знаннях основних теорій розвитку людини засобами музичного мистецтва і розуміння їх основ для забезпечення оригінального використання ідей, а також проведення наукових досліджень; здатності до системної апперцепції і інтеграції галузевого знання та подолання суперечностей його об'єктивності у педагогічній реальності; здатності і уміннях використовувати знання для вирішення проблем особистісного взаєморозвитку себе і іншого у новому середовищі і культуровідповідних контекстах художнього розвитку людини; уміннях зрозумілого донесення власної професійної позиції до фахівців і нефахівців у музично-педагогічній галузі; навичках самостійно продовжувати навчання.

4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Педагогіка інструментального виконавства» мають бути сформовані такі **компетентності**:

Загальні:

- здатність до постійної та систематичної роботи, спрямованої на вдосконалення професійної музично-педагогічної майстерності, наполегливо досягати поставленої мети та якісно виконувати роботу у професійній музично-педагогічній сфері; виявляти логічну структуру і понятійний апарат незнайомого наукового тексту, вирішувати професійні завдання із застосуванням інформаційних технологій в професійній діяльності викладача музичного мистецтва (за видами); до наукової рефлексії та гуманітарної експертизи проблем музично-педагогічної освіти; до інтернаціонального охоплення

специфіки складників музично-риторичного тезаурусу національних музичних мов; до розуміння еволюції культури та музичного мистецтва як відображення основних тенденцій суспільно-історичного розвитку країни;

- використання виявляти музикальність, виконавські (інструментальні, вокально-хорові, диригентські), інтерпретаційні, артистичні уміння, виконавську надійність учителя музичного мистецтва. Здатність формувати та удосконалювати вокально-технічні та виконавські навички, виробляти за допомогою самоконтролю навички свідомого володіння голосом; застосовувати весь комплекс засобів виразності, артистичну, сценічну майстерність у професійній діяльності співака;
- знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури;
- здатність інтегрувати складні професійні вміння гри на музичних інструментах, співу, диригування музичними колективами, музичного сприймання, запам'ятовування та інтерпретації музичних творів, артистизм, виконавську надійність (самооцінку, самоконтроль, саморегуляцію).

Фахові:

- здатність використовувати знання теоретичних понять, законів, концепцій, вчень і теорій освіти як фундаменту для характеристики й аналізу мистецьких явищ і процесів та здатність використовувати мистецько-педагогічний потенціал музичного мистецтва для утвердження гуманістичних цінностей;
- здатність до оволодіння необхідним комплексом психолого-педагогічних та мистецьких знань, розуміння принципів та закономірностей процесу художньо-творчої діяльності; здатність до системного мислення у професійній сфері;
- здатність до оволодіння новими знаннями в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі;
- здатність демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів;
- здатність презентувати власний творчий продукт, здійснювати художньо-просвітницьку діяльність, розробляти і втілювати музично-виховні заходи на високому мистецько-педагогічному рівні; організовувати освітній процес на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів, здатність до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в закладах мистецької освіти.

Результати навчання:

- здатність здійснювати художньо-педагогічне спілкування з дітьми; вміння вирішувати педагогічні навчально-виховні, художньо-творчі завдання з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів та їх музичної підготовки;
- володіння принципами організації керівництвом хором, ансамблем, методику викладання музичних дисциплін; засвоювати пісенний матеріал шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності; здійснювати змістовний аналіз музичного твору, емоційно й цікаво розповідати учням про музику і музикантів, події музичного життя;
- вміння вільно читати з аркуша, транспонувати і підбирати по слуху музичні твори, аранжувати та ілюструвати найрізноманітніші музичні твори для певних виконавських складів;

- здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі;
- опанування різними видами комп'ютерних програм для музиканта; набуття практичного навичку нотного набору різних видів партитур чи інших музичних творів (інструментальних, вокально-інструментальних, хорових); опанування навичками синхронізації нотного та текстового набору різних комп'ютерних програм;
- вміння використовувати знання, уміння і навички зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань під час проходження практики; застосування професійно-профільовані знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі;
- володіння методичними засади підготовки до керування хором; навичками самостійної роботи з фаховою літературою та навчально-художнім репертуаром з диригування; найрізноманітнішим хоровим ансамблевим та інструментальним репертуаром різних епох, жанрів і стилів; засвоєння пісенного матеріалу шкільної програми для використання у майбутній музично-педагогічній діяльності;
- здатність застосовувати на практиці методичні принципи для засвоєння музичних дисциплін, зокрема – доступності, послідовності навчання; новітні явища в музичному мистецтві в єдності традицій і новаторства;
- вміння використовувати знання, уміння і навички зі спеціалізованих професійних дисциплін в процесі вирішення практичних завдань під час проходження практики; застосування професійно-профільовані знань у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі.

5. Організація навчання курсу

Вид заняття		Загальна кількість годин - 90			
лекції		20 академічних годин			
практичні		10 академічних годин			
самостійна робота		60 академічних годин			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
I	Середня освіта (музичне мистецтво)	I		На вибір студента	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Педагогічні принципи інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 37	2		1 тиждень
Видатні зарубіжні виконавці та педагоги XX ст.	лекція	1, 3, 26	2		2 тиждень
Сучасне скрипкове виконавство XX – початку XXI ст.	самост.	10, 18, 39	5		2 тиждень

Тенденції розвитку українського фортепіанного виконавства	практ.	1, 3, 24, 25, 27, 37	2	10 балів	3 тиждень
Сучасне професійне виконавство на бандурі	самост.	6, 15, 22, 27	5		3 тиждень
Вплив діяльності видатних українських композиторів на становлення та розвиток національного музичного виконавства	лекція	6, 10, 24	2		4 тиждень
Історія цимбал: особливості конструкції, поширення у країнах Європи та в Україні	самост.	6, 15, 22, 27	5		4 тиждень
Етапи розвитку музичного мистецтва України	лекція	1, 10, 25	2		5 тиждень
Гітарне виконавське мистецтво	самост.	18, 22, 33	5		5 тиждень
Видатні українські піаністи В.Горовиць, Е.Гілельс	практ.	1, 3, 13	2	10 балів	6 тиждень
Диригентське виконавство в Україні	самост.	52, 53	5		6 тиждень
Національні академічні школи України в контексті розвитку світової музичної освіти	лекція	6, 13, 15, 22, 24, 26, 27	2		7 тиждень
Професійні конкурси скрипалів	самост.	джерела з Інтернету	5		7 тиждень
Київська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 31, 51	2		8 тиждень
Професійні конкурси гітаристів	самост.	джерела з Інтернету	5		8 тиждень
Видатні українські піаністи О.Слободяник та В.Єрмольєва	практ.	1, 3, 13, 25	2	10 балів	9 тиждень
Професійні конкурси піаністів	самост.	джерела з Інтернету	5		9 тиждень
Харківська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 51	2		10 тиждень

Професійні конкурси виконавців на народних інструментах	самост.	джерела з Інтернету	5		10 тиждень
Львівська академічна школа	лекція	1, 3, 8, 13, 15, 22, 27, 51	2		11 тиждень
Сучасні акордеоністи-віртуози. Професійні конкурси баяністів, акордеоністів	самост.	4, 5, джерела з Інтернету	5		11 тиждень
Одеська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 42, 51	2		12 тиждень
Професійні конкурси диригентів	самост.	джерела з Інтернету	5		12 тиждень
Видатні українські піаністи Г.Нейгауз, С.Ріхтер Ф.Блуменфельд	практ.	1, 3, 13, 24, 25, 27	2	10 балів	12 тиждень
Донецька академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 51	2		13 тиждень
Сучасні оркестри та ансамблі України	самост.	2, 15, 22, 28, джерела з Інтернету	5		13 тиждень
Видатні українські піаністи В.Єрмольєва та О.Ботвінов	практ.	1, 3, 13, 24, 27	2	10 балів	14 тиждень
Обсяг курсу для заочної форми навчання					
Вид заняття			Загальна кількість годин - 90		
лекції			6 академічних годин		
практичні			4 академічні години		
самостійні			80 академічних годин		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативна/ Вибіркова	
I	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)	I		На вибір студента	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання год.	Вага оцінки	Термін виконання
Педагогічні принципи інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 37	1		Протягом семестру
Видатні зарубіжні виконавці та педагоги	самост.	1, 3, 26	4		Протягом семестру

XX ст.					
Сучасне скрипкове виконавство XX – початку XXI ст.	самост.	10, 18, 39	4		Протягом семестру
Тенденції розвитку українського фортепіанного виконавства	практ.	1, 3, 24, 25, 27, 37	1	20 балів	Протягом семестру
Сучасне професійне виконавство на бандурі	самост.	6, 15, 22, 27	4		Протягом семестру
Вплив діяльності видатних українських композиторів на становлення та розвиток національного музичного виконавства	самост.	6, 10, 24	4		Протягом семестру
Історія цимбал: особливості конструкції, поширення у країнах Європи та в Україні	самост.	6, 15, 22, 27	4		Протягом семестру
Етапи розвитку музичного мистецтва України	самост.	1, 10, 25	4		Протягом семестру
Гітарне виконавське мистецтво	самост.	18, 22, 33	4		Протягом семестру
Видатні українські піаністи В.Горовиць, Е.Гілельс	практ.	1, 3, 13,	1	10 балів	Протягом семестру
Диригентське виконавство в Україні	самост.	52, 53	4		Протягом семестру
Національні академічні школи України в контексті розвитку світової музичної освіти	самост.	6, 13, 15, 22, 24, 26, 27	4		Протягом семестру
Професійні конкурси скрипалів	самост.	джерела з Інтернету	4		Протягом семестру
Київська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 31, 51	1		Протягом семестру
Професійні конкурси гітаристів	самост.	джерела з Інтернету	5		Протягом семестру
Видатні українські піаністи О.Слободяник та В.Єрмольєва	самост.	1, 3, 13, 25	5		Протягом семестру

Професійні конкурси піаністів	самост.	джерела з Інтернету	5		Протягом семестру
Харківська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 51	1		Протягом семестру
Професійні конкурси виконавців на народних інструментах	самост.	джерела з Інтернету	5		Протягом семестру
Львівська академічна школа	лекція	1, 3, 8, 13, 15, 22, 27, 51	1		Протягом семестру
Сучасні акордеоністи-віртуози. Професійні конкурси баяністів, акордеоністів	самост.	4, 5, джерела з Інтернету	7		Протягом семестру
Одеська академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 42, 51	1		Протягом семестру
Професійні конкурси диригентів	самост.	джерела з Інтернету	7		Протягом семестру
Видатні українські піаністи Г.Нейгауз, С.Ріхтер Ф.Блуменфельд	практ.	1, 3, 13, 24, 25, 27	1	10 балів	Протягом семестру
Донецька академічна школа	лекція	1, 3, 13, 15, 22, 27, 51	1		Протягом семестру
Сучасні оркестри та ансамблі України	самост.	2, 15, 22, 28, джерела з Інтернету	6		Протягом семестру
Видатні українські піаністи В.Єрмольєва та О.Ботвінов	практ.	1, 3, 13, 24, 27	1	10 балів	Протягом семестру
Загальна система оцінювання курсу	<p>90-100 балів (А «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання на заліку, опрацював рекомендовану літературу.</p> <p>80–89 балів (В «Зараховано») отримує студент, який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював більшість рекомендованої літератури.</p> <p>70–79 балів (С «Зараховано») отримує студент, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичні заняття, дав відповіді на запитання на заліку, опрацював значну кількість рекомендованої літератури.</p> <p>60–69 балів (D «Зараховано») отримує студент, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював половину рекомендованої літератури.</p> <p>50–59 балів (Е «Зараховано») отримує студент, який</p>				

	<p>виконав третину видів самостійної роботи, практичних занять, дав неповні відповіді на запитання на заліку, опрацював третину рекомендованої літератури.</p> <p>26–49 балів (FX не зараховано з можливістю повторного складання) отримує студент, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури.</p> <p>0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.</p>
Методи оцінювання	Усний, практичний. метод емоційного сприйняття, метод аналізу інтерпретації музичного твору, композиційної цілісності, відчуття стилю та жанру, відповідності програми, самоконтроль.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до екзамену лише у випадку здачі всіх практичних занять.

7. Політика курсу

У результаті вивчення курсу студенти-магістранти повинні **знати**: основні положення та закономірності з аналізу виконавських стилів та педагогіки; пріоритетні напрями розвитку історії музичної культури у сучасний період; суттєву характеристику періодів і епох в історії виконавського мистецтва та педагогіки музичного мистецтва; застосовувати теоретичні знання та навички в процесі педагогічної діяльності; **вміти** аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту; володіти термінологією музичного мистецтва; відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, емоційно-образний зміст музичного твору під час виконавської діяльності, створювати художній образ за допомогою комплексу музичних виражальних засобів; володіти техніками, прийомами та методиками у виконавській діяльності; демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні.

Академічна доброчесність: Студенти-магістранти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі магістранти відвідають заняття курсу. Пропуски лекційних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

8. Рекомендована література

1. Алексеев А. История фортепианного искусства : Учебник. В 3-х ч. Ч 1 и 2. – 2-е изд., доп. – М. : Музыка, 1988. – 415 с.
2. Американская печать об оркестре В.В. Андреева // Муз. жизнь. – 1961. № 1.
3. Архімович Л., Каришева Т., Шреер-Ткаченко. Нариси з історії української музики. – К., 1964.
4. Басурманов А. Справочник баяниста. – М., 1987.
5. Баранов С. Премьер джазового аккордеона. Акко-курьер. – 1991. – №3.

6. Бендерский Л. Г. Проблемы создания оригинального репертуара для народных инструментов // Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. – Свердловск, 1986.
7. Борисенко Э.А. Клавишный аккордеон: сегодня и завтра. – Донецк, 1998.
8. Василь Барвінський в контексті європейської музичної культури. Статті та матеріали / Ред.-упоряд. О.Смоляк. – Тернопіль : АСТОН, 2003. – 192 с.
9. Гаркуша Л. І., Економова О. С. Формування інструментально-виконавського досвіду майбутнього вчителя музичного мистецтва / Людмила Гаркуша, Ольга Економова. – К.: Київський університет ім. Б. Грінченка, 2014. – 120 с.
10. Гинзбург Л., Григорьев В. История скрипичного искусства. Выпуск 1. – М.: Музыка, 1990. — 303 с.
11. Гуменюк А. Українські народні інструменти. – К.: Наукова думка, 1967.
12. Гуменюк А. І. Українські народні музичні інструменти, інструментальні ансамблі і оркестри. – К., 1959.
13. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті розвитку музичної педагогіки: історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти : [монографія]/ Н.П. Гуральник.– К. : НПУ, 2007.– 460 с.[репозитарій].
14. Гуральник Н. П. Науково-педагогічна школа піаністів у теорії та практиці музичної освіти і вихованні : навч.-метод. посібн. для вищих освітніх закладів. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – 276 с.[репозитарій].
15. Давидов М.А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручн.; упор. М. А. Давидов. – К. : Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. – 419 с.
16. Дубас О. І. Становлення та розвиток кобзарських шкіл на Україні (XVII – перша половина ХХ ст.) : дис. ... кандидата мистецтвознавства. 17.00.03. / О. І. Дубас /Тернопільський держ. педагогічний університет ім. В. Гнатюка. – К., 2002. – 202 с.
17. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. 17.00.01 / Н.Б. Жайворонок ; Київський національний університет культури і мистецтв. – Київ, 2006. – 19 с.
18. Имханицкий М.И. Становление струнно-щипковых народных инструментов в России: учеб. пособие для музыкальных вузов и училищ / РАМ им. Гнесиных. – М., 2008.
19. Имханицкий М.И. История исполнительства на русских народных инструментах. – М., 2002.
20. Имханицкий М. И. История баянного и аккордеонного искусства. – М., 2006.
21. Имханицкий М. И. Музыка зарубежных композиторов для баяна и аккордеона. – М., 2004.
22. Иванов П. Оркестр українських народних інструментів. – К.: Музична Україна, 1981.
23. Історія української музики. В 6 т. Т.4: 1917-1941 / М. В. Беляєва, Т. П. Булат, Ю. П. Булка, Л. О. Пархоменко (відп. ред.) та ін. – Київ : Наукова думка, 1992. – 616 с.
24. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно- струнних інструментах: Навч. Посібник. К.: Освіта України. 2009. 416 с.
25. Кашкадамова Н. Історія фортепіанного мистецтва ХІХ ст. К.: Астон. 2006.
26. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя: Підручник. Львів: КІНПАТРИ ЛТД. 2014. 344 с.
27. Кашкадамова Н. Фортепіанно-виконавське мистецтво України. Історичні нариси. Львів. КІНПАТРИ ЛТД. 2017.
28. Комаренко В. Український оркестр народних інструментів. – М., 1983.
29. Костогриз С.О. Виконавство на балалайці Харківщини як складова українського мистецтва : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата

- мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.03 – Музичне мистецтво. – Харків, 2017.
30. Криштальський Олег. Спогади, статті, матеріали. До 70-річчя від дня народження / Олег Криштальський. – Львів, 2000. – 150 с.
 31. Курковський Г. Педагоги-піаністи Київської консерваторії // Укр. музикознавство. – К. : Музична Україна, 1967. – Вип.2. – С. 37.
 32. Кушпет В. Старцівство: мандрівні старці-музиканти в Україні (XIX – поч. XX ст.): наук. вид. / В. Кушпет. – К. : Темпора, 2007. – 592 с.
 33. Лисенко М. Народні музичні інструменти на Україні. – Зоря, Л., 1894, № 1, 4-10; передрук. – К., 1955.
 34. Лобко М. Капела бандуристів. – К., 1952.
 35. Мирек А. М. Аккордеон ХХІ века. Народник, 2004, №2.
 36. Михайлов А. А. Примеров Н. А. Русский баян. – Новосибирск, 2000.
 37. Медвідь Т.О. Становлення та розвиток загальної музичної освіти в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ століття) : [монографія] / Т.О. Медвідь. – Дрогобич : Вид-во ДДПУ ім. Івана Франка, 2017 – 254 с.
 38. Мелодії українських народних дум. Списав по фонографу і зредагував Філарет Колесса. – К., 1966. 19. Народник: информационный бюллетень. – М., 2004. № 1, 2.
 39. Найда В.Ю. Історія музичної освіти на Поділлі ХІХ – ХХ століть : метод. рекомендації / В.Ю. Найда. – Київ : НПУ, 2013. – 20 с.
 40. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры: Записки педагога / Г. Г. Нейгауз. – [5-е изд.] – М. : Музыка, 1987. – 238 с.
 41. Новожилов В. В. Баян. – М., 1988.
 42. Одеська консерваторія. Славні імена, нові сторінки / Одес. Держ. консерваторія ім. А.В. Нежданової; ред.кол.М.Л. Огренич та ін. – ООО «Гранд-Одеса», 1998. – 336 с.
 43. Павло Кіндратович Луценко та його учні : шляхи формування харківської піаністичної школи / Л.Ф. Лисенко. – Харків : ХДІМ, 1997 – 52 с.
 44. Пасічняк Л. М. Академічне народно-інструментальне ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. 17.00.03 / Л. Пасічняк ; Львівська державна музична академія ім. М. В. Лисенка. – Львів, 2007. – 17 с.
 45. Сідлецька Т.І. Практична культурологія. Історія народно-оркестрового виконавства України. Ч. II : навч. посібник / Т. І. Сідлецька. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 73 с.
 46. Таран І.М. Робота над музичним твором у процесі навчання гри на фортепіано / І. М. Таран. – Івано-Франківськ : Факел, 2000. – 34 с.
 47. Хащеватська С.С. Інструментознавство : підручник для ВНЗ культури і мистецтв України III-IV рівнів акредитації. – Вінниця, НОВА КНИГА, 2008. – 256 с., іл.
 48. Хоткевич Г. Українські народні інструменти. – Харків, 1930. Хоткевич Г. М. Музичні інструменти українського народу. Друга редакція. — Видавець Савчук О. О. — Харків, 2012. — 510 с.
 49. Черкаський Л.М. Українські народні музичні інструменти: навчальний посібник для вузів культури та мистецтв. – К.: ДАКККіМ. – 2005.
 50. Шульгіна В.Д. Нариси з історії української музичної культури : джерелознавчий пошук. Монографія. – К. : ДАКККіМ, 2007. – 276 с.
 51. Шульгіна В. Українська педагогічна та виконавська школа. – К., 2003р. - 210с.
 52. Ярошевська Л. В. Особливості формування музичних здібностей у диригентсько-хоровій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки* / ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. Вип. 155. Серія Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 150–

155.

53. Якобчук Н., Карпинець А, Комаренко Н. Диригентсько-хоровий практикум (академічний хор). Київ : Ліра. 2017. 52 с.

Інформаційні ресурси:

1. Академічний оркестр народної та популярної музики Національної радіокомпанії України. – Електронний ресурс: режим доступу: <http://www.nrcu.gov.ua/Narorchestra/>
2. Давидов М.А. Історія виконавства на народних інструментах. – Електронний ресурс: режим доступу: <http://elib.nplu.org/view.html?id=1391>
3. Національний академічний оркестр народних інструментів України (НАОНІ). Відеотека. – Електронний ресурс: режим доступу: <http://noni.org.ua/video/orchestra>
4. Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г.Г. Верьовки. – Електронний ресурс: режим доступу: <http://veryovka.com/>
5. Національна заслужена капела бандуристів України ім. Г.І.Майбороди. – Електронний ресурс: режим доступу: <http://bandurysty.com.ua/>